Hukuk Bölümü 1991/24 E. , 1991/24 K.

- 2380 SAYILI YASA UYARINCA BELEDIYELERE VERGI GELIRLERINDEN AYRILAN PAYIN NOKSAN ÖDENMESINDEN DOLAYI ALACAĞIN TAHSILI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN İDARİ YARGI YERİNDE GÖRÜLMESI GEREKTIĞI HK.

- BÖLGE İDARE MAHKEMELERİ, İDARE MAHKEMELERİ VE VERGİ MAHKEMELERİNİN KURULUŞU VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN (2576) Madde 5

"İçtihat Metni"

Davacı : Yüreğir Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. İ.T.

Davalı : Seyhan Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. F.G.

O L A Y :2.2.1981 gün ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay verilmesi Hakkında Kanun uyarınca belediyelerin en son nüfus sayımındaki nüfuslarıyla orantılı olarak almakta oldukları payın, İçişleri Bakanlığınca davacı Yüreğir Belediyesi nüfusunun az, davalı Seyhan Belediyesi nüfusunun o nispette fazla gösterilmesi sonucu İller Bankasınca yapılan dağıtımda davacı Yüreğir Belediyesinin 1989 Haziran, Temmuz ayları hakları olan 190.400.000 .- liranın Seyhan Belediyesine gönderildiği ileri sürülerek adli yargıda 11.6.1990 gününde "sebepsiz zenginleşme nedeniyle alacak" davası açılmıştır.

ADANA 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'nin HAKEM SIFATI ile baktığı davada, 19.2.1991 gününde E:1990/921, K:1991/108 sayıyla: olayın İçişleri Bakanlığının İller Bankasına yanlış bilgi vermesinden kaynaklandığı, burada davalı belediyenin bir kusurunun bulunmadığı hatalı işlemin İller Bankasınca yapıldığı hernekadar sonradan bu hatanın düzeltildiği belirtilmişse de bunun sonucu değiştirmeyeceği, 2576 sayılı Kanunun 5. maddesinin 1-b. bendi uyarınca davanın idare mahkemesinde görülmesi gerektiği, adliye mahkemelerinin görevinin dışındaki davalara 3533 sayılı Kanun hükmüne göre bakılmayacağı gerekçesiyle kesin nitelikte olan görevsizlik kararı vermiştir.

Davacı kurum, aynı istekle idare mahkemesine başvurmuştur.

ADANA İDARE MAHKEMESİ; 30.4.1991 gün ve 174 sayıyla: ortada iptale konu edilen bir idari işlem bulunmadığı, anlaşmazlığın İller Bankasına nüfus hakkında yanlış bilgi verilmesinden kaynaklandığı, sonradan bunun da düzeltildiği, ancak davacı idarenin Haziran- Temmuz 1989 aylarına isabet eden alacağı yönünden davalı idarenin sebepsiz zenginleşmiş olduğu, bu nedenle davanın Borçlar Kanunu hükümlerine göre çözümleneceği, ancak daha önce Asliye Hukuk Mahkemesince görevsizlik kararı verildiğinden 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca davada görevli mahkemenin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, dosya 30.5.1991 tarihinde Uyuşmazlık Mahkemesine gelmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Türk Milleti adına karar veren Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü , Yılmaz ALİEFENDİOĞLU' nun Başkanlığı'nda: Hüseyin ÖRMECİ, Kamil KADIOĞLU, Rüştü ALTAY, Aysel PEKİNER, Osman ŞİMŞEK ve Adnan ALTIN'ın katılmaları ile yaptığı 10.7.1991 günlü toplantıda, geçici Raportör- Hakim Ayten ANIL'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan ve toplantıya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı Erkal EVLİYAOĞLU ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. İlhan DİNÇ'in, davada idarenin hizmet kusuru bulunup bulunmadığının, varsa hatalı işlemin düzeltilmesi isteğinin ve sebepsiz zenginleşmeye dayalı bulunmayan tam yargı davasının idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları alındıktan sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava 2380 sayılı Kanun uyarınca belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden nüfusları oranında dağıtılan payın, Yüreğir Belediyesinin nüfusunun az, Seyhan Belediyesinin nüfusunun aynı miktarda fazla gösterilmesi sonucu Seyhan Belediyesine ödendiği ve Yüreğir Belediyesine ait olduğu ileri sürülen paranın davacı belediyeye iade edilmesi istemiyle açılmıştır.

2.2.1991 gün ve 2380 sayılı Kanunun belediyelere ve İl Özel İdarelerine genel Bütçe vergi gelirlerinden pay verilmesine ilişkin hükümleri uyarınca, gelir saymanlıklarınca İçişleri Bakanlığı emrinde İller Bankasında ayrı hesaplara yatırılan gelirler, bu banka tarafından İç- işleri Bakanlığınca bildirilen en son nüfus sayımına göre büyük kent belediyeleri dışındaki belediyelere bir plan dahilinde dağıtılmaktadır.

İller Bankası, İl Özel İdareleri ile Belediye ve Köy İdarelerinin bunların kuracakları birliklerle, bu idarelere bağlı tüzel kişiliği olan ve olmayan katma bütçeli idare ve kurumların imar işleri ile ilgili çalışmalar yapmak üzere 13.6.1945 gün ve 4759 sayılı Kanunla kurulmuş bir kamu tüzel kişisidir.

Gene bir kamu tüzel kişisi olan belediyenin 2380 sayılı kanun uyarınca hesaplanan alacağı, kamu alacağı niteliğindedir.

Görüldüğü gibi dava konusu para bir kamu Kanununun emredici hükümlerine göre ve yine bir kamu idaresi olan İller Bankasınca idari usullerle toplanmakta, hesaplanmakta ve dağıtılmaktadır. Olay her yönüyle kamu hukukuna dayalı olup onun esaslarına uygun olarak cereyan etmiştir.

İller Bankasının yukarıda sözü edilen kanunun verdiği görev ve yetkiyle vergi gelirlerinden yerel kamu yönetimlerine pay dağıtması bir idari işlemdir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 2. maddesinde "İdari eylem ve işlemlerden dolayı hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları"nın idari dava türü olduğu belirtilmiştir.

Olayda İller Bankasının yaptığı hizmet sırasında meydana gelen bir zarar ve bunun giderilmesi sözkonusu olduğundan zarara sebep olan fiilde hizmet kusuru bulunup bulunmadığının ve varsa hatalı işlemin düzeltilmesi veya geri alınmasının gerekip gerekmediğinin idare hukuku çerçevesinde tayin ve takdiri idari yargıya aittir.

Olayda Seyhan Belediyesinin haksız zenginleşmesi ve kusurunun bulunmaması işlemin idarilik vasfını değiştirmez.

Adli ve idari yargı yerlerinde dava, Seyhan Belediyesine karşı sebepsiz zenginleşme nedeniyle alacak davası olarak açılmış ise de; davanın esası bir alacak davası olmayıp, idari işleme dayalı tam yargı davası niteliği taşımaktadır.Mahkemeler uygulanması istenilen kanun hükmüyle değil işlem ve eylemle bağlıdır.

Bu itibarla davada idari yargı yeri görevli olduğundan Adana İdare Mahkemesinin 2247 sayılı Kanunun 19. maddesine göre vaki başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmektedir.

SONUÇ :Anlaşmazlığın, niteliğine göre davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiğine, bu nedenle Adana İdare Mahkemesinin 30.4.1991 gün ve 174 sayılı ve 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca vaki başvurusunun reddine 10.7.1991 gününde KESİN OLARAK OYBİRLİĞİ ile karar verildi.